

Gyvybės Ratas yra daugelio kūrinų kompozicijos pagrindas. Gyvybės Rate galima pastebėti tris svarbiausius taškus. Pavasarį augalija atgimsta, atbunda iš gilaus žiemos miego. Tai pats linksmiausias metų laikas. Vasarą vis aukščiau kylanti saulė brandina augaliją ir birželio pabaigoje pasiekiamas *kupos* (rasos, rasties) taškas. Augalai tiek subręsta, kad jau gali kildinti iš savęs naują gyvybę. Vėliau tamsa vis tirštėja, kol didysis Gyvybės Ratas pasiekia žemiausią, visišką gamtos nuovargio tašką. Tai Kalėdos. Bet tai ir vilties laikas, nes vėl viskas kartojasi iš naujo (vėl pavasaris...).

Užduotis: panagrinėkite Gyvybės Rato požiūriu dvi K. Donelaičio ištraukas.

Pavasario linksmybės Jau saulelė vėl atkoptama budino svieta Ir žiemos šaltos trūsus pargraudama juokės. Šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo, Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto. Tuo laukus orai drungni gaivydami glostė Ir žoleles visokias iš numirusių šaukė. Krūmai su šilais visais išsibudino keltis, O laukų kalnai su kloniais pametė skrandas. Vislab, kas rudens bjaurybėj numirė verkdams, Vislab, kas ežere gyvendams peržiemavojo Ar po savo keru per žiemą buvo miegojęs, Vislab tuo pulkais išlindo vasarą sveikyt.	Rudenio gėrybės Ant saulelė vėl nuo mūs atstodama ritas Irgi palikusi mus greita vakarop nusileidžia. Vėl kasdien daugiau ji mums savo spindulį slepia; O šešėliai vis ilgyn kasdien išsitiesia. Vėjai su sparnais pamaži jau pradeda mūdraut Ir šilumos atstankas išbaidydami šlamščia. <...> Vislab, kas pas mus lakstydams vasarą šventė Ar plezdendams ant laukų linksmai šokinėjo, Vislab, kas linguodama ik debesų pasikėlė Ir, pasidžiaugęs taip, grūdelius su vabalu valgė, Vislab jau prastojo mus ir nulėkė slėptis. Taip laukai pasiliko mums visur gedulingi, Irgi grožybės jų nei kapas sens pasirodo.
---	---

- Užpildykite trūkstamas skiltis priešpriešų lentelėje.
- Remdamiesi lentele, parašykite tris išvadinius sakinius, kuriuose būtų palyginti pavasario ir rudenio vaizdai.

Pavasario linksmybės	Rudenio gėrybės
	„Ant saulelė vėl nuo mūs atstodama ritas.“
Saulė galinga – lengvai įveikia priešiškas (žiemos) jėgas.	
	Vyrauja pabaigos nuotaika.
Kas rudenį numirė, dabar „išlindo vasarą sveikyt“.	
	Erdvė siaurėjanti: iš lauko į „stubą“, „pas kakalį“.

Užduotis parengta remiantis R. Dilienės užduotimis (R. Dilienė. Mitiniai motyvai tautosakoje ir literatūroje. Teorija ir užduotys XI-XII klasei. K., 2006)

Gyvybės Ratas yra daugelio kūrinų kompozicijos pagrindas. Gyvybės Rate galima pastebėti tris svarbiausius taškus. Pavasarį augalija atgimsta, atbunda iš gilaus žiemos miego. Tai pats linksmiausias metų laikas. Vasarą vis aukščiau kylanti saulė brandina augaliją ir birželio pabaigoje pasiekiamas *kupos* (rasos, rasties) taškas. Augalai tiek subręsta, kad jau gali kildinti iš savęs naują gyvybę. Vėliau tamsa vis tirštėja, kol didysis Gyvybės Ratas pasiekia žemiausią, visišką gamtos nuovargio tašką. Tai Kalėdos. Bet tai ir vilties laikas, nes vėl viskas kartojasi iš naujo (vėl pavasaris...).

Užduotis: panagrinėkite Gyvybės Rato požiūriu dvi K. Donelaičio ištraukas.

Pavasario linksmybės Jau saulelė vėl atkoptama budino svieta Ir žiemos šaltos trūsus pargraudama juokės. Šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo, Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto. Tuo laukus orai drungni gaivydami glostė Ir žoleles visokias iš numirusių šaukė. Krūmai su šilais visais išsibudino keltis, O laukų kalnai su kloniais pametė skrandas. Vislab, kas rudens bjaurybėj numirė verkdams, Vislab, kas ežere gyvendams peržiemavojo Ar po savo keru per žiemą buvo miegojęs, Vislab tuo pulkais išlindo vasarą sveikyt.	Rudenio gėrybės Ant saulelė vėl nuo mūs atstodama ritas Irgi palikusi mus greita vakarop nusileidžia. Vėl kasdien daugiau ji mums savo spindulį slepia; O šešėliai vis ilgyn kasdien išsitiesia. Vėjai su sparnais pamaži jau pradeda mūdraut Ir šilumos atstankas išbaidydami šlamščia. <...> Vislab, kas pas mus lakstydams vasarą šventė Ar plezdendams ant laukų linksmai šokinėjo, Vislab, kas linguodama ik debesų pasikėlė Ir, pasidžiaugęs taip, grūdelius su vabalu valgė, Vislab jau prastojo mus ir nulėkė slėptis. Taip laukai pasiliko mums visur gedulingi, Irgi grožybės jų nei kapas sens pasirodo.
---	---

- Užpildykite trūkstamas skiltis priešpriešų lentelėje.
- Remdamiesi lentele, parašykite tris išvadinius sakinius, kuriuose būtų palyginti pavasario ir rudenio vaizdai.

Pavasario linksmybės	Rudenio gėrybės
	„Ant saulelė vėl nuo mūs atstodama ritas.“
Saulė galinga – lengvai įveikia priešiškas (žiemos) jėgas.	
	Vyrauja pabaigos nuotaika.
Kas rudenį numirė, dabar „išlindo vasarą sveikyt“.	
	Erdvė siaurėjanti: iš lauko į „stubą“, „pas kakalį“.

Užduotis parengta remiantis R. Dilienės užduotimis (R. Dilienė. Mitiniai motyvai tautosakoje ir literatūroje. Teorija ir užduotys XI-XII klasei. K., 2006)